

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl., ako zadene na ta dan praznik, izi „anica“ dan poprej.

Tečaj XLI.

V Ljubljani, 3. svečana 1888.

List 5.

Sv. Oče Leon XIII.

Načert, kako bi se svet prenovil.

(Govor dr. Janežiča v kat. družbi.)

(Dalje.)

Dobro. Zdaj vemo iz nar bolj zanesljivega vira, kdo ima vso oblast na zemlji. Jezus Kristus sam; prinesel jo je od Boga Očeta iz nebes. In to oblast je podelil svojim apostelnom in njihovim pravi naslednikom v Cerkvi božji — škofom v zvezi s poglavarjem Cerkve — rimskim papežem.

Poglavar sv. Cerkve, rimski papež, ima ravno tisto, ravno tako, in ravno toliko oblast na svetu v človeški družbi kakor Kristus sam, le s tem razločkom, da je Kristus sam vir vse oblasti, da je Kristusu ta oblast lastna po naturi, papežu pa je prenesena po volji Kristusuovi. Zveličar naš je prvi oblastnik sveta in njegov vidni namestnik na zemlji je rimski papež.

Ta oblast papeževa je prava oblast, ker izvira iz Boga, kar smo videli ravno zdaj; in ima tudi lastnosti prave oblasti; je vesoljna in dovolj močna.

Vesoljna je ta oblast, ker ima ostati vse dni do konca sveta, ker ima podložne vse ljudi in njen okraj je celi svet.

Vsi ljudje, kristjanje in paganje, so podložni tej častitljivi oblasti; kristjanje tako, da se njenim znanim ukazom popolno pokoré, paganje pa tako, da vsaj dobro voljo kažejo jo pripoznati, kadar djansko zadene v njihove delokroge.

Ta oblast rimskega papeža je tudi dovolj močna pripeljati ljudi k postavljenemu cilju — k večni sreči; on dobro pozná ta cilj in hrani v sebi vse potrebne pripomočke, da se doseže namen.

Vse druge oblasti na zemlji so tej papeževi oblasti podložne v oziru na zadnji in naj višji cilj, in morajo vse svoje gibanje in delovanje v lastnih in samovpravnih krogih tako vrejevati, da med tem ko težé proti bližnjemu namenu, papeževe oblasti ne motijo, ki vodi vso celoto, ves svet proti zadnjemu namenu.

Kadar je človeška družba tako v redu, kakor smo slišali zdaj, tedaj je v svojem pravem naravnem tiru, ter mirna, terdna in vesela hiti proti svoji časni in večni sreči.

Kadar se pa udje te družbe vplivu papeževe oblasti odtegujejo, kadar se ljudje njenemu vodstvu upirajo, kadar posvetne oblasti celo zavirajo oblast papežovo, tedaj je nered gotov, mir zgine in boj nastane, sreča ni naravni sad razvoja, marveč umetni produkt sile na svetu in poslednji namen vseh ljudi — nebesa so na vagi.

Takó žalostno in nenaravno se prav dandanes godí na svetu; in tukaj najdemo tisti strupeni izvir vseh nesreč nad nami. Perva nar bolj častitljiva in nar bolj blaga oblast rimskega papeža, se zaničuje, odriva in zametuje.

Ta vir zlega je treba zamašiti, ta nered na svetu poravnati, vpliv sv. Cerkve na ljudi podpirati, in hitro se bo zboljšalo.

Papeževa oblast je podobna silnemu obroču na leseni posodi. Dokler obroč dobro derži, derži tudi posoda dobro; če odneha obroč, kmalu začne puščati posoda na vseh straneh in sklepih, in večí del vse mašilo ne izdá nič, dokler se obroč ne priterdi nazaj. In kaj družega vidimo pri nas? Svet je skoraj tak, kot na pol sesuta posoda, vse zijá in vse popušča; in koliko izdá mašilo papirnatih paragrafov, prašajte Bismarka in druge, ki so si že pridobili nekaj skušnje v tem nehvaležnem rokodelstvu?

Brezverske šole ne morejo premagati surovosti, katera se dan na dan bolj širi. Deržavni zbor avstrijski je to priznal slovesno. Bilo je to lanskega leta, o priliki, ko sta se gg. poslanca Vrabec in Pataj hudo zmerjala v slavni zbornici. Tožili so stari parlamentovci čez take surovosti, pa razlagali so si nadlogo s tem, da olika izginja že tudi iz tistih krogov, od koder se jemljejo poslanci. — Poveršje omike upada — odtok.

Ječe ne morejo ukrotiti hudodelcev. Med sto vranovi komaj enega udomačijo, drugo po večem še bolj divje zapušča te mirne prostore.

Postave in zakoni nimajo moči ustaviti pregreh in propada. Poglej socijalizem (rudečkarstvo), tatvine, iznevérenja in goljufije, pa druge znamenitosti med raznimi novicami.

Postavodajalci, deržavniki gledajo nevoljni svoj trud, ali drugače začeti odlašajo. Prostomišljakov pa je sram na eni strani pripoznati nezmožnost svojih načel, na drugi pa večidel nič boljega ne poznajo.

Sv. Oče papež imajo usmiljenje z njimi, z lepo jih opominjajo, naj previdno ravnaajo, mirno jim kažejo,

kje je vir in vzrok nevespeha in težav, in jim podajajo svojo mogočno in vterjeno desnico, brez katere se lahko zavoji. „Nisi Dominus aedificaverit domum, in vanum laboraverunt, qui aedificant eam. Če Gospod ne zida hiše, zastonj delajo, kateri jo zidajo.“ (Ps. 126.)

Naša dolžnost in dolžnost vsacega vérnega katolika pa je, podpirati sv. Očeta pri tem delu, povsodi obračati oči oblastnij na vpliv cerkveni in povsodi gladiti pot papeževim naredbam do serc in do napráv človeških.

Skoraj vse okrožnice Leona XIII in razni nagovori naglašajo potrebo, oblast cerkveno zopet postaviti v njeno pravo naravno stališče, vse druge oblasti tesneje spojiti in zediniti s pravo in vesoljno oblastjo.

Narpreje, se vé, je treba ustaviti vse Cerkvi nasprotno rovanje, kakoršno so do zdaj gojile premnoge svetne oblasti, ali nalašč ali vsaj neposrednje, ko niso branile, kar bi bile lahko storile.

Kaj se je pisalo zoper sv. vero in katoliško Cerkev od leta 48 do danes?

Naj gerši in naj hudobnejši spisi so prišli na svetlo in krožili po svetu s potnim listom oblastnikov. Pesovali in zaničevali so vse od najsv. Zakramenta do najnižjega služabnika cerkve katoliške, in to berilo so imeli v rokah po kočah, hišah, vradnijah, kabinetih, palačah, celo na slonokostnih mizicah krog prestolov se ni pogrešalo.

Ali je govoril kdo mogočnih mogočno besedo za stiskano Cerkev?

Vse tiho, ne oglasi se živa duša.

(Dalje naal.)

Sovražniki katoliške Cerkve.

(Govor g. Jož. Pihlarja v katol. družbi 14. dec. 1887.)

(Dalje.)

Nasprotniki svete cerkve so prvič vsi drugoverci; kajti oni niso v cerkvi Kristusovi, niso udje duhovnega telesa Kristusovega; njim veljajo besede Boga in ustanovitelja sv. cerkve, ko je rekel: Kdor ni z menoj, je zoper mene, tedaj so ti zoperniki, so nasprotniki.

Narhujši skupni nasprotnik kristjanov je brezverstvo, — brezverstvo! strašanski in neskončni propad; brez Boga, brez vere, brez upanja prihodnjega življenja po smerti... Ta sovražnik divjá zoper Boga in zoper vse, kar je Božjega!

Hudi duhovi verujejo, pa se tresejo! Kako pa brezverci?... Iz brezverstva izhajajo družbe in zaveze: framasonske, socijalizem, komunizem, nihilizem, in vse zanikarnosti, kar je sad brezverstva.

Tedaj je brezverstvo najnevarniši nasprotnik svete kat. Cerkve?

Kakor sem rekel, se iz brezverstva snujejo omenjene, veri, pa tudi državam škodljive družbe in zaveze, katerih nameni so: vsako pozitivno vero in sploh vsaktero vero odpraviti, posebno pa kat. cerkev zatreti, obstoječi red človeške družbe spodkopati, prestole zrušiti i. t. d.

Človeška družba brez Boga, brez vere zapade pravni gujilobi, katera vse razjeda in se slednjič sama sebe uniči, in to prav dobro razumijo vsi pravi katoliki, pa tudi še drugoverci.

Ker so omenjeni pogubni nameni brezverstva zdaj svetu znani, in ker ima tedaj katoličanstvo zategadel v svetovnih oblastnijah in pri vsih kateri imajo kaj

premoženja, in slednjič celo v drugovercih kolikor tolike zaveznike; se tedaj tudi ne more pripoznati, da je brezverstvo sploh najnevarniši sovražnik katol. cerkve.

O framasonstvu, tem izrastku brezverstva, hočem še posebno nekoliko spregovoriti. Prava bistvenost framasonstva (freimavrarjev) in njegovo temno delovanje je bilo dolgo časa skrito pred svetom. Marsikaj se je govorilo, pisalo; vse pa le bolj ugibalo o tej skrivni družbi; ali zdaj ni več tako; — kajti odkrili so sedanji namestnik Kristusov na zemlji, sveti oče Papež Leon XIII, luč z neba, v preslavni okrožnici 20. aprila leta 1884 vesoljnemu svetu bistvenost te skrivne družbe, njeno pogubonosno delovanje in njene nakane zoper cerkev in države.

Naj gledé framasonstva prečastite poslušalce tu opozorim na jako izverstni in prezanimivi spis v „Zg. Danici“, štev. 46. 18. nov. l. l. pod naslovom: Nočejo ne postaviti, ne imetja, ne vere.

Ker je framasonstvo vsled omenjene okrožnice najvišjega pastirja kat. cerkve zdaj odprta knjiga in ker ima katoličanstvo tedaj tudi zoper ta izrastek brezverstva imenovane zaveznike, mislim, da framasonstvo je manj nevaren nasprotnik kat. cerkve.

Velemoči so vladarstva velikih držav, katere tako močno vplivajo na osodo ljudstev in narodov in katerim se morajo manjše države hoté ali nehoté uklanjati. Pa je še druga velemoč, katera sicer nima niti podložnikov, kakor kaki vladar, niti vojakov, niti orožja; vendar pa ta velemoč velikansko vpliva, kakor na posameznega človeka, tako tudi na cele narode in ljudstva... Ta velemoč je časnikarstvo in tisk.

Utegne biti pa ta velemoč ali blagodejna ali pa pogubna.

Vsi nasprotniki kat. cerkve se poprijemajo več ali manj te velemoči, da napadajo sv. kat. cerkev, posebno pa brezverstvo v vsih svojih izrastkih izdaja knjige, brošure, časnike v kat. cerkvi sovražnem duhu, — brez števila pohujšljivih in kužljivih tiskovin se troši po svetu, — in žali, spoznati moramo, da je zlorabljenje tiska že neizrečeno škodo napravilo kat. cerkvi.

Edino orožje te — ako se zlorabi — sovražne, pa ne skrivne velemoči je laž. Laž pa proti resnici, katera je edino le v kat. cerkvi, nikakor obstati ne more; ob enem se tiska in časnikarstva poslužuje tudi katol. cerkev v svoje zveličavne namene — po knjigah, spisih, časnikih, — in teh, hvala Bogu, ni malo, ter se na ta način zmagonosno bojuje zoper sovražno to velemoč; zato tedaj tudi ta prihaja manj nevaren nasprotnik sv. cerkve.

Najnevarniši sploh so skriti sovražniki, velikrat domači, kateri imajo priliko največ škodovati. Narložej in največ škodujejo, kateri pod krinko prijateljstva svoje zlobne nakane kujejo. Ti so tisti grabljivi volkovi v ovčjih oblačilih! Kajti ni se jih lahko ubraniti, ker jih svet ne pozná, ali pa premalo pozná, mnogokrat še le takrat, ko se je škoda po njih storjena že pokazala.

Kteri so bili narhujši nasprotniki in najnevarniši sovražniki Kristusovi?... Ali mar pogani (ajdje)?... ne; judje so bili, nekaj izvoljeno ljudstvo Božje, kateri so svojega Mesija preganjali in slednjič križali. Sv. evangelist Janez piše o besedi, katera je meso postala, namreč o Kristusu: „Prišel je v svojo lastnino in njegovi ga niso sprejeli.“

Čez vse žalostno je, da med katoliki moramo iskati najnevarniših nasprotnikov sv. kat. cerkve, njih lastne matere!

Jezus Kristus, vsegavedoči Bog, je rekel: „in človekov sovražniki bodo njegovi domači.“

Nekteri katoličani so v mišljenji, mnogokrat pa tudi po zunanem jako naklonjeni drugoverstvu, n. pr. judovstvu, protestantizmu, razkolništvu i. t. d., da, celo poganstvu, in marsikaj si domišljujejo o družih verah bolj vgodnega in priličnega (se vé da, za njih strasti), nego v kat. veri, ter, se vé, da le domišljeno solnčno stran drugoverstva obožavajo. Po zunanem so sicer taki v kat. cerkvi, v resnici pa nikakor niso, ker zgubili, recimo, zapravili so versko prepričanje, da je kat. vera edino prava, edino zveličavna. Lejte nasprotje! Oni obožavajo druge vere, ne pomislijo pa, da tudi drugoverci sicer menijo, da je njih vera prava in zveličavna; toda berž ko se kateri prepriča, da njegova vera ni prava, ni zveličavna, ako ima le nekoliko razuma, takoj zapusti zmoto in se spreobrne h kat. veri, in to velikrat pri naj večjih zadržkih in silni časni škodi. To je tudi vzrok, da so se pogani, drugoverci in krivo-verci po oznanovalcih sv. vere s pomočjo božje milosti, velikrat po čudežnem načinu navzeli verskega prepričanja in se spreobrnili.

Kat. cerkev bi pri tolikih notranjih in zunanjih sovražnikih že davno bila razpadla, ako bi ne bila edino prava in zveličavna, in tega prepričanja tudi nikdar zgubiti ne more, ker ima od Božjega začetnika Jezusa Kristusa samega to obljubo, kateri ostane v sv. kat. cerkvi vse dni do konca sveta, ter jo vlada po svojem namestniku, rimskem papežu, kot nezmotljivem učniku na stolu sv. Petra.

Med katoličani je mnogo takih, kateri so katekizem pozabili, katoliško življenje zapustili, nikoli nič ne beró, s čimur bi se v veri poterdili, ampak le lažnjive, nasprotne spise. Taki govorijo, bolje rečeno, kvasijo, pišejo in delajo na mnoge načine zoper svojo lastno mater, sv. kat. cerkev, to pa deloma iz zlobnosti, deloma iz zadolžene nevednosti v verskih rečéh. Marsikteri in mnogi namreč, ki se olikane štejejo, ne znajo najpotrebnejših resnic sv. vere. Komaj šoli odrastli, potem se malo, večji del pa prav nič ne brigajo za katekizem, za pridige in kerščanske nauke. Te nevednosti se marsikteri o mnogih prilikah lahko prepriča, da molčim o izpraševanj pri ženitvah. Taki so le po kerstnih bukvah katoličani, sicer se pa sramujejo spoznati in se kazati, da so katoličani.

Katoliki take baže se najlože in najrajši naserkajo strupa brezverstva in brezboštva.

Zopet so drugi, ki imajo pri vsaki si vgodni priliki izrek: Sej smo mi tudi katoličani!

Veliko bi se lahko o tacih govorilo, pa ker nam ni odveč časa, naj se le o prilikah ozremo na take katoličane, kateri imajo pri vsaki priliki nemudoma izgovore ali pa molčijo, kadar bi se morali potegniti za katoliško reč; toda latinec pravi: Qui tacet, consentire videtur, to je: Kdor molči, se strinja s tem, kar drugi dela ali govori! — (Dalje nasl.)

Parkeljna jim bo pokazal.

Pobožen misijonar prišel je v kraj, katerega prebivalci so bili le še po imenu kristjani. Zelo žalosten je bil, ko je videl, da le malo jih je, ki pridejo poslušat Božjo besedo. Njegove priserčne prošnje niso pomagale nič, niso omečile ledenih src.

Neko nedeljo obljubi poslušavcem, da jim hoče prihodnjič pokazati nekóga, ki ga nočemo prav po imenu zapisati, — eden njegovih primkov je „Parkelj ali tudi „Zelénec.“ Obljubil jim je tedaj misijonar: Veste, kaj? ker ste taki, vam bom prihodnjo nedeljo pokazal tistega, komur služite, pokazal vam bom „Zelénca!“ ... Kaj se zgodi?..

Drugo nedeljo bila je cerkev do dobrega natlačena. Pater je pa rekel, da jim bode še le naslednjo nedeljo pokazal zeléno pošast, — zato, da oni, kateri se rogatega bojé, lahko doma ostanejo.

In drugo nedeljo bila je cerkev še le bolj natlačena. Vse je do škerpcev napeto pričakovalo, kaj se ima zgoditi. Pater pride na leco in začel je z besedami: „Kdor je iz Boga, poslušá Božjo besedo. Vi je pa ne poslušate, toraj niste iz Boga.“ O teh besedah je govoril prav ginljivo in presunljivo; kar se neprevidoma oberne proti križu, bridki martiri, in globoko ginjen Jezusa nagovori:

„Poglej, o Gospod! poslušanje Božje besede je v zveličanje duše tako neogibno potrebno, Tvoje ljudstvo je bilo pa v tej reči tolikanj vnémarno! Obljubil sem jim pokazati hudobo, in zbrala se jih je tolika množica, da je cerkev prenapolnjena. Kar Bogú na ljubo niso hoteli storiti, so pa zarad „zelenca“ radi storili. Tega hudobnega duha, tega satana, kateri je do sedaj nad njimi gospodaril, sem tedaj jim zdaj pokazal.“ Poslušavce so te besede globoko ginile, sramovali so se in kesali; misijonarju pa ni se bilo treba nič več pritoževati, da malomarno obiskujejo cerkev.

Ko bi bil ta misijonar pridigal v Ljubljani, bil bi morebiti besedo zavil tako-le: „Glej Gospod, o soboto-večerih nekteri teh ljudi hodijo na veselice, na ples, na „besede“, na bale, na pustovanje. — jedó, pijó, plešejo in rogovilijo — včasí do zora, v nedeljo dopoldne pa zaležé ne le samo pridige, ampak večkrat tudi še sv. mašo, in oni, ki pridige niso prišli poslušat, prislušujejo pa na tanko in na ušesa vlečejo, kaj bojo o njih veselici, godbi, plesu, deklamovanji časniki pisali, kako jih preslavljalí, kako igravce, pevce hvalisali?“ — Pa brez zamere; sej to očitánje zadeva le bolj malo število, ker naše cerkve se navadno tako napolnujejo, da malokje enako.

Vprašanje pa ostane še ne rešeno: Ali bi se bili prizadeti zmed Ljubljančanov tudi sramovali svojega dejanja, ter ali bi jim taka pridiga bila kaj pomagala?... Da „zelenca“ tudi mnogi izmed njih želé videti, to ni dvomiti, ker ga tolikrat imenujejo in kličejo! Pokazal pa se jim že bode, obljubim, da!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Ljubljanskim trgovcem ena lučica.*) Pravi, da skušnja je velikrat naj boljša učenica. V enem švicarskih listov pripoveduje neka gospá, kar je sama doživela. Kaj tedaj?

Z en- in dvajstim letom, pravi, sem vzela v zakon péka. Pekarija se nama je v začetku obnašala prav dobro. Razun pekarije svá imela tudi štacuno z razno-tero dišavsko drobnino, kakoršne so ljudje iskali posebno ob nedeljah. Ker pa sem o sobotah imela večidel do polnoči opraviti in v nedeljo nič počitka, sem bila v ponedeljek skoro vselej zelo sterpinčena in trudna. Tudi me je vést svarila in prosila sem večkrat razne svoje bolj dobroserčne kupovalce, naj si rajši že v saboto potrebne reči nakupijo. Pa le malokteri so me poslušali. Moj mož enako nič ni hotel slišati, da bi se štacuna zapirala ob nedeljah, zlasti ker se je kupčija obračala na slabeje in smo bili primorani zadolžiti se; kajti bal se je on, da ga bojo kupovalci zapustili.

Neprevidoma pa mi zbolí mož za pljučnico in v šestih dnéh je že merlič. Vedno delo cele desetletja — tudi ob nedeljah — mu je telesno moč oslabilo, to je očitno.

Zdaj sem morala gledati, kako se bom s svojimi čveterimi otroci, še malimi, pošteno preživela. V zauparji na Boga sem se odmenila, da bom prodajo sama n. ljevala.

Že o moževi smerti sem bila sklenila, da ob nedeljah bo štacuna zaperta...

Tako sem začela ob novem letu 1884. Mnogim mojih kupovalcev se je zdelo neverjetno čudno, kako da ob nedeljah več ne prodajam, največ pa mi jih je reklo, da sem prav storila.

Izmed kupovalcev sta me zapustila le samo dva narbolj svojeglava; sicer pa sem vsako soboto do 10 zvečer prodala toliko, kolikor poprej v soboto in nedeljo kupaj in ob koncu leta je poštév pokazal, da sem prodala za 1000 frankov več kot prešnje leta poprék. Zaperta štacuna ob nedeljah mi tedaj prihodkov ni zmanjšala, ampak povikšala, vsa moja bojzljivost je bila — k sreči — osramotena.

Res je, da moja vera je o neki priliki imela prestatu hudo poskušnjo. Razširil se je šum, da moja reč mora iti na boben, češ, ker sem ustavila prodajanje ob nedeljah. Napovedali so mi torej od mnogih stravi, da moram izplačati denar, kjer sem bila v kaki zavezi. To mi je naredilo, da marsiktero uro nisem mogla spati in sem jo v resno molitev obrnila.

Toda, hvala Bogú! Tudi tukaj mi je pomagal milostno in prečudno, da sem se otéla.

Bila mi je še ta dobrota delež, da sem si prodajalnice v novo zidala, na vgodnišem prostoru, ob cesti, pri čemur pa tudi ni bilo brez ljudi, kterim se je „neumno“ zdelo, da na tako dobrem prostoru imam zaperto prodajalnice ob nedeljah. Z Božjo pomočjo sem premagala tudi to zasmehovanje. In kako srečna sem zdaj, da ob nedeljah morem mirno izročiti se skerbi za svoje otroke, ko sem poprej celi teden imela s prodajanjem opraviti! Kako dobro mojemu slabotnemu zdravju, ko sedmi dan vselej na stran denem svoje rabotno delo in morem z drugimi verniki biti pri službi božji!

Ljubljanci, poskusite tudi Vi tako: morebiti bode potlej manjkrat boben zapél; še več pa je vredno, da bo boben Vaše hude vesti utihnil!

Sarajevo, 27. pros. 1888. (Ondotno stanje.) Letos naši Sarajlije (Sarajevci) mnogo terpé od nezuano hude zime. Sirote imajo slabo stanovanje, slabo obleko, slabo hrano in še slabši kurjavo. Naši katoličani so posebno nesrečni. Njihov obert, njihovo rokodelstvo je popolnoma propalo. Ne zida se po bosansko, pa niti ne šije niti stroji — pa ima zato družin, kjer oče kar nič ne zasluži. Da žene ne dobivajo prati in da hčeri ne zaslužijo v tovarni za duhan kakve paretine (petina grošiča), premnogo bi jih za lakoto pomerilo. Mi pomagamo, a kaj je naša pomoč! Kapljica vode v morju. — Mnogo sirot imajo sestre (redovnice), mnogim dajejo hrane. A kaj, ker so tudi sestre siromašne, a milostni darovi so preteklega leta kaj pičli bili. Kako se bomo iz dolgov izkopali! — Ravno danes se je povernila prva Bosanka iz Beča, kjer je zveršila novicijat in obljube storila. Kandidatinj iz Bosne imamo več — hvala Bogu. — Naša „Vrhbosna“ (nadškof. list) je jako blagoslovljena. Število naročnikov se nam je znatno pomnožilo. Posebno nas veseli, da je med naročniki okolo 170 bogoslovcev, ki naš list prejemajo s posebnim navdušenjem.

V Rim. Iz Gorice naznanjajo, da je ondotni škofijaki odbor za popotvanje v Rim od glavnega odbora na Dunaju prejél okrožnico z zahtévo, da naj naznani število tistih, ki namerjajo vdeležiti se romanja mesca aprila.

Središnji odbor je dobil že od več železnic za 50 percentov znižano ceno.

Vlak romarjev bode 4. aprila odrinil z Dunaja.

Goriški odbor zopet priporoča, da naj vsak, ki se hoče vdeležiti, predsedniku ondotnega odbora vit. pl. Baubelu pismeno naznani svoj odmen.

O tej priliki odbor naznanja, da tudi prevzvišeni goriški nadškof in preč. gosp. poreško-pulski škof se hočeta romanja vdeležiti, in da po dospelih naznanilih se kaže prav številno vdeleženje.

Kolikor nam je znano, se tudi iz Kranjskega pripravlja za romanje več gg. duhovnov in družih ljudi.

Voda, ki so jo sv. Oče rabili pri jubilejni maši novega leta dan, je bila iz Karpineta, rojstnega kraja Leona XIII; bili so namreč na svoje troške temu kraju po vodotoču vodo oskerbeli.

Govori se, da se med Rusijo in Vatikanom živo obravnava v tem pomenu, da se napravi diplomatska zveza med obema oblastima. Bog daj!

Grofu Brühl-Pförsstenu, poslancu cesarja Viljema, so sv. Oče podelili veliki križ Pijevega reda, poslancu saksanskega kralja veliki križ Gregorijevega reda, in poslancu kralja virtenberškega komanderski križ Pijevega reda.

K slavnim enciklikam Leona XIII pride menda zopet nova, ki je že gotova. V tem pisanji se sv. Oče posebno pečajo za delavsko ljudstvo in opominjajo vlade, da naj svojo skerb zlasti obračajo na ta stan, katoličane pa budijo, da naj podpirajo vlade pri njih delu v prid gospodarskega in družbinskega obnovenja.

Torin, 18. pros. 1888. Došlo nam je te dni naslednje veselo naznanilo iz Torina:

Sporočila o našem preljubljenem očetu (Jan. Bosko-tu) so vedno dobra. Zdravniki dajejo upanje, ako se ne pripetí kako novo zakasnovanje v boljšani, da po sedanjem okrevovanji bode bolnik prihodnji teden mogel zapustiti posteljo. (Op. V neki pošiljatici iz Torina od 24. jan. imamo že lastnoročni podpis „Sac. Gio. Bosco“, to je: Duhoven Janez Bosko. Vr.) Molimo pa nadalje, da dosežemo našemu predragemu Don-Bosku ne samo tega zboljševanja, temuč v kratkem popolno ozdravljenje. V ta namen naj bi se v bližnji 9dnevni sv. Frančiška Salez. pristavila prošnja k presvetima Sercema Jezusa in Marije, da se doseže tolikanj doželena milost... Duhoven Michele Rua.

Benedictio vexillorum. — Interrogata Congregatio S. Officii circa benedictionem vexillorum sodalitatum laicalium, nec non circa introductionem in ecclesias eorundem vexillorum ita Decreto diei 3. Septembris h. a. respondit:

„I. Circa benedictionem vexillorum. — Non esse benedicenda vexilla, nisi earum societatum, quarum statuta ab auctoritate ecclesiastica approbata fuerint, ab eaque aliquo modo dependeant, et aliquod religionis signum, nullum autem emblemata reprobandum praeserant.“

„II. Quoad vexilla in ecclesias introducenda. — Non esse admittenda, nisi vexilla Confraternitatum, et ea quae benedicta fuerint uti supra.“

Catechista in conferent. schol. — Catechistae omnes, etiam subsidiarii, ius habent, ut ad conferentias quibus reliqui magistri intersunt, rite invitentur, ac in conferentiis eisdem pari cum magistris iure gaudent. Clarissime hoc patet iam ex legibus scholasticis ipsis, praecipue ex nuperrima de die 2. Maii

1883, § 36, ubi religionis magistri reliquis aequiparantur. Disertis verbis autem idipsum enunciatur invenimus in Rescripto Exc. C. R. Ministerii Cult. et Instr. diei 15. Maii h. a. N. 8119 ad Consilium schol. provinc. Austr. infer. (Fol. Cur. Ep. Tergest. Dec. 1887.)

Kedo si Ti?

Kedo si Ti? — moj um stermí,
Ko duša Tebe premišlja, —
Sercé zastaja — triplje — čuje, —
Topi se v vekovitosti. —
Kedo si Ti? — neskončno Bitje,
Resnični Bog si Ti le sam,
V nezmernih visočinah tam
Duhov nešteti raj, užitje. —
Oj, to si Ti! — ki z ničnosti
Stvari pokličeš milijone,
Ki zlih duhov na legijone,
Upornih ti, si vergel v plam,
Temote večne grozni hram.
Oj ta si Ti! — ki ti pokorno
Je vse, kar diha, kar živi;
Pa. saj življenje vsim si Ti!
Z ljubeznijo objemaš vzorno
Vso svojo last,
Ki Tvojo čast
Veliča, nizko se Ti vklanja,
In služi v strahu Ti spoznanja.
Oj ta si Ti! — ki migljajočim
Si zvezdicam odkazal pot,
Ki zemlje najgloblji kót
Prešinjaš z duhom zmir čujočim.
Oj ta si Ti! — iz milosti
Si stvaril svet in vso natoro,
Si stvaril mrak in zlato zoro,
Dal zemlji živelj — čisti zrak,
Prižgal ji solnca svitli trak,
Ti stvaril toplo si pomlad,
Ti stvaril si poletje vroče;
Jesén hladno, ki daje sad,
In zimo, mraz, storiš Ti, Oče!
Dejal si „Bodi“ noč in dan,
Nebó, morjá nezmerna plan,
In tisuče svetlih telés,
In luči tisuče nebés,
Miljarde trav, rastlin, cvetlic,
Miljarde rib, živál in tic,
In vse življenje je dobilo,
Te Stvarnika lepo slavilo. —
Oj ta si Ti! — v množini silni
Za vsaki prahek dobro veš,
Na nič ne zabiš, ne prezreš
V dobroti svoji preobilni! —
Červíček mali v divji pusti,
Ki zviija se, je Tebi znan,
Kakor pogumni oroslan,
Velblod, in slon, goščave hrusti.
Oj ta si Ti! — ki po sterminah,
Kjer praba sin še stopil ni,
Kjer večni gojzd še zeleni,
Po vnebotičnatih pečinah
Vse vladaš, vodiš, brez beséd
Modrost neskončna, veda véd! —
Oj ta si Ti! — ki gromonosne
Oblake tiraš semtertje,
Ki dež, al kapljic bisre rosne
Daješ na trate in poljé;

Ki strahovito moč viharo,
V oblasti blisk in grom imaš,
Ki strelo grozovito žarno
Poljubno vsaki hip degaš!
Ti spremljaš orla po višavah,
Ki bistro préza na svoj rop;
V pustinjah širnih in planjavah
Bivolov, mežgov, čilih trop;
V močvirjih kače, krokodili
In tiger, ris — a brez verig, —
Pokorno slušajo tvoj mig,
Jih nihče ne spodbada, sili. —
Ti si! ki vse zaklade gorske
Prešinjaš, — ognjemetno dno,
Premérjaš globočine morske,
Pred Tabo nič — ni nič tamno.
Ti znano je število trave,
Drobirja, kapljic vsih morjá,
Človeku šteješ lase glave,
Mu siješ v vsaki kot sercá,

In vsaki trip,
In vsaki hip,
Posamni dih,
In skupaj vsih,
In vsako čut,
In vsako snut,
In vsaki sklep,
Namen, pohlep,
Vsih vir željá
Tvoj svit obdáj;

Namera misel Ti je zuana,
Še tako skrita — zakopana.
In vendar Ti si zgolj dobrotá,
Ljubezni najčistejši žar,
Stvaritelj vsega, Gospodar!
Spoznaš, da človek je sirota. —
Zato si sama Milost mu,
Ko je zaslužil pogubljenje,
Poslal si Sina mu v rešenje,
Po njem Ti vodiš ga domú.
Ko dete preskerbljiva mati,
Ga čuvaš, in ne zabiš nanj,
Ga dramiš iz grehote sanj, —
Veselja kažeš raj mu zlati;
Raj slave večne, lepoticja,
Kjer od obličja do obličja
Vživati daješ tam se vsim,
Ljubečim Te, — izvoljenim.
A kdo sem jaz? ah, prah, pepel! —
Kako sem derzniti se smel,
Odkrivati nebá radosti,
Jaz reven grešnik, poln slabosti?
Vesoljstva vbožen jaz červíč,
Med Veličanstvom Tvojim — nič! —
Stermim moléč — človeček mali —
Ko kerubi, seráfi zali
Pred Tabo skrivajo obraz,
In trepetaje Ti na glas
Prepevajo tam spév slavilni,
Ko zbor lebeški brezštevili
Prelepo odgovarja vmés,
Oj vse gorí za Tvoj slovéz!
Oj vse objemlje sladka véz,
Ljubezni véz, ognjeni krés!
Ljubezen vidim tu žareti,
Ljubezni čujem spev doneti:
Oj slava, slava! Sveti! Sveti! Sveti! —

Iz kraja v kraj,
Brezmejni raj,

Doni, zvoní,
Sladkó glasí,
Slavilni spév,
Častití odměv,
Kot vihre hrum.
Kot reke šum
Presega um:
Bog vojnih trum! —
Preslavlja Te,
Pozdravlja Te
Brez vpéhanja,
Brez néhanja
Odmeva jék
Iz veka v vék.

Kedo si Ti? — Moj Bog neskončni!
Stvaritelj vsih svetov nebá,
Stvaritelj mojega dubá, —
Oj slava Ti v višavi solnčni!
Ponižnosti pogreznjen v prah
Iz ničnosti zakličem plah:
Gospod! če prah smé govoriti,
Dvigniti se iz zemskih rév,
Gospod! če grešnik smem prositi,
Naj Tvoje milosti odsév:
Naj plamen božjega Serca
Prešine, vnáme me vsiga;
Da duša moja, Tvoja last,
Gori za-Té, Ti zvesto služi,
Da enkrat s Tabo spet se združi,
Zvišuje večno Tvojo čast.

Dvignite zemlje se narodi!
Kar diha in žíví v prirodi,
Slavimo vsi Stvaritelja,
Slavimo vsi Rešitelja,
Slavimo Ohranitelja:
Le Tebi večna slava bodi!

Radoslar.

Razgled po svetu.

Bosna. Tudi iz Bosne se napravljajo za mesec april v Rim pod vodstvom nadškofa Stadlerja in škofa iz Mostara, da se sv. Očetu poklonijo v imenu Bosne in Hercegovine. Tako naznanja „Bosn. Post.“

Prusko. Prusko-nemški minister zahteva zopet 280 milijonov za bojne namene od Nemcev, da bode Nemčija mogla kljubovati v vsih osodah! Ti ljudje blezo res zaupajo le v vojenstvo, v konje in tolarje! Lausko leto je privolil nemški državni zbor zvišenje vojaštva za 40.000 móž na 7 lét. in nekatere stotine milijonov mark za izredne namene: zdaj pa spet! Čemu neki vse to? Se mar bojé Rusa, Francoza? Ali pa Bismarku po glavi šumi: Deutschland muss noch grösser sein. — ali: Deutschland muss noch deutscher sein? —

Berlin. (Iz pruskega šolstva.) Med predlogi za šolstvo v nemškem državnem zboru je tudi eden, ki méri na to, da bi šole prišle popolnoma v državne roke. Pl. Schorlemer-Alst pa dokazuje, kako bi bilo to škodljivo in kako je že zdaj dosti učiteljev, kateri, ako bi mogli, bi rajši državo kakor pa šolo gospodovali, katerim je šola le neprijetno stransko opravilo. Govornik citira nekatere šolske liste. Eden tacih modruje: da „bibliški, ostro-kerščanski duh je v nasprotju z življenjem nemškega ljudstva, z načeli kulture in z zahtevami našega veka, da že davno bi-

bliški paradiž ni več cilj, za katerim bi bilo vredno hiteti.“ Schorlemer meni, da so se učitelji starega, dobrega duha, zlasti na deželi, večí del zgubili. Drugi šolski list zraven še večjega bogokletja pravi, da nemška država bo še le potem „Eldorado“, ako se bode otrokom namesto deseterih zapoved razlagal državni kaznovalni zakonik. (Pač da, takim ljudém bode takrat zopet paradiž prišel na svet, kadar bode vsaka tretja hiša ječa, in vsaka četrta pa bolnišnica vsled pregréb, ktere taki „modrijani“ zagovarjajo!)

Na Lesingovi gimnaziji v Berlinu sta dva gimnazijalca iz petega razreda pokazala prav visoko stopinjo „nove olike.“ Spravila sta se namreč v bram, kjer šolci med podukom spravljajo svoje pokrivala in verhne obleke, in poškodvala sta ne manj kot 80 klobukov, plajšev in enake robe. Nekterim klobukom sta odrezala okraje, razstrigla podlogo, izbila štulo; nekteri plajši so bili tako razstriženi in razrezani, da niso nič več za rabo. Razdraženost tovaršev je bila tolika, da hudobnežev niso mogli ubraniti „linchjustice“, naj bolj milovanja vredni pa so starši teh razuzdancev, pravi „Köln. Volksztg.“, ker bodo klicani na povračevanje škode. —

V eni naših sosednjih gimnaziji so 4 gimnazijce izključili, ker so, preveč skerbni za svoj napredek, zlezli v sobo, kjer so bile shranjene njihove naloge in so jih popravljali sebi, ali morda iz „usmiljenja“ tudi kakim prijateljem. Prašanje: Ktero teh dveh dejanj, berlinsko ali — ško, kaže več „oliko“? Ktero je vredno večjega plačila? ...

V Filadelfiji je umerl pred kratkim Antonio Carra, ki je bil 26. marca 1854 v Parmi na Laškem očitno na ulici zabodel Karola III. Burbonskega vojvoda Parmškega in Pjačenškega, ter ga umoril. Hudodelstvo bili so sklenili že več tednov poprej v mladolaški družbi „Giovine Italia“. Vojvoda so sicer prej svarili; pa ni se zmenil za to. Ko je Karol III., sprehajavši se, ob solnčnem zahodu vračal se v svojo palačo in ga je spremljal samo njegov pribočnik, general Bacinetti, je urno stopil sedlar ostudnež Antonio Carra k vojvodu ter mu je zabodel šilo v persi. Nesrečni Karol ni spregovoril nobene besede več: v eni uri je bil merlič. Razglasili so pa njegovo smert še le drugi dan, ker ob enem so svetovalci kneginje hotli oklicati razglas, s katerimi so postavili kneginjo za vladarico. Ko je morilec zveršil grozni čin, je urno zbežal. Preplezal je nizko mestno zidovje ter je prišel na prosto. Pa zavil je takoj zopet proti mestnim vratom „San Barbara“, ki so pa bile zaperte ter je prosil, naj mu jih odpró. Po mnogih prošnjah mu odpré vratar. Iz hvaležnosti, kakor je dejal; je poslal Carra vratarja po steklenico vina in ko vratarja ni bilo v sobi, je potisnil urno kazalo za eno uro nazaj. Ko je vratarja malo v dobro voljo spravil, je Carra odšel; predno pa je zapustil vinjenega vratarja, mu je mimogredé pokazal na uro, češ, koliko ura da je. Ko je prišel Carra domú v svojo sobo, so ga takoj prijeli, ker vsi so ga imeli za morilca. Carra pa je ugovarjal, da on ni morilec, ter se je skliceval na spričevanje vratarjevo. Ko je stal pred sodbo zatožen umora, je bila glavna priča vratar, in Carra je bil izpuščen; češ, on je prišel v mesto še le potem, ko je bil umor že storjen.

Oproščen se je podal v Ameriko. Živel je v Filadelfiji, kjer so se ga pa vsi ogibali; nihče ni hotel nič imeti opraviti z morilcem. Leta 1861 se je vernil Carra v Parmo. Toda tudi stari pajdaši „nove Italije“ so se s studom obračali od gerdega morilca. Ves obupan se je zverinski ostudnež podal zopet v Ameriko. Nato se ni o njegovem nesrečnem življenji čulo nič družega, kakor

to, da je umerl enako zapuščen, kakor je zapuščen živel — umerl v bolnišnici. Ni imel sreče ne blagoslova. Roka Božja je zaznamovala morilca, kakor Kajna.
(Ohio Waisenfreund.)

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

V splošnji namen so za mesec svečan
(februarij) priporočeni v molitev:

a) Vesoljni namen:

Posvečevanje nedelj in praznikov.

b) Posebni nameni:

Ta mesec bodi posvečen pokori in pripravljanju na srečno smert.

1. *S. Ignacij, m.* Ta in vsak dan v mesecu vse naznanjene, pa še ne zaznamovane ali nenadne zadeve. Pospeševatelji molitvenega apostoljstva in bratovščine presv. Serca Jezusovega.

2. *Svečnica.* Vdanost do Marije. Varnost nedolžnosti pri malih. Sv. Detinstvo. Neka akademijska družba.

3. *S. Blaž.* Béč pred grešno priložnostjo. Več dušnih pastirjev. Več na vratu bolnih.

4. *S. Andrej Kor.* Kerščanske matere. Karmelski red. Odstranitev hudih sovražtev.

5. *26 Japonskih mučencev.* Popolno spreobrnjenje japonske dežele. Red sv. Frančiška in Jezusova družba. Več nevérnih po kerščanskih deželah.

6. *S. Rotija.* Serčnost keršč. devicam. Več odpadnikov. Edinost bratom in sestram.

7. *S. Romuald.* Zmaga pregrešnega poželenja do razuzdanega veselja. Mlado plemstvo. Nekaj pijančevanju vdanih družinskih očetov.

8. *S. Janez Mat.* Prenovljenje življenja po tovarnah v keršč. duhu. Peter-Klaverjevo društvo in delavska društva. Več zadéev zaradi zidanja nekega samostana. Občine, ki so na novo pristopile k molitvenemu apostoljstvu.

9. *S. Apolonija.* Zjedenje razkolnikov s kat. cirkvijo. Srečen izid ali odvernjenje več operacij. Več za terganjem hudo bolnih.

10. *S. Skolastika.* Razširjanje keršč. nauka. Prav veliko učiteljic in njih šolski otroci. Več redovniških prednic.
(Dalje nasl.)

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovražstva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Bolan duhoven za pomoč. — Neki hudojezičnik.

Zahvale.

Mariji, naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca se iz serca zahvaljujem za pomoč v duhovni zadevi in sebe in druge njenemu maternemu varstvu izročim. —

Drugič se ljubi Materi Božji zahvaljujem za zdravje pri živali in se vsim bratom in sestram naše ljube Gospé presvetega Serca iskreno v molitev priporočam.

Bodi hvala Jezusu, češenje naši ljubi Gospej presvetega Serca!

V Velikovcu, 28. pros. 1888.

J. M.

Za predpust ena.

Človek raja in goduje,
Znance, svate pogostuje,
Pravi: pač sem srečen zdaj,
Mize polne so jedila,
Za pijačo ni mi sila.
Tudi za peté bo kaj!

Godba škriplje, glasno svira, —
Poželjivo se ozira
Po plesišču mladi svét.
Zdravje drago tam zapravlja,
Satan mreže mu nastavlja
In kazí naj lepši cvét!

Déva mlada, v prvem cvétu,
Čislana še sploh na svétu,
Na plesišče se ravna.
Mati pa jo je svarila.
Kuznost plésa ji odkrila,
Prosi jo, naj bo domá.

Za svarilo hči ne mara,
Misli: kaj vé mati stara,
Že presitna je zarés!
Na plesišču pete brusi;
Toda, reva kmalo akusi,
Kak je grozno kužen ples! —

Na plesišču prehladila
Se je; išče zdaj zdravila,
Išče, stóka, vse zamán;
Kašelj hud jo nadleguje,
Vedno ji je huje, huje —
Že je blizo smertni dan!

Malo tednov komaj mine,
Že se znajde v grobu tmíne
Zdravo, čversto prej deklé!
Njena mati, tužna reva,
Več vesela ni od dneva,
Ko ji hčerko grob zaprè!

O, ne hodi na plesišče —
Smert tam žertve svoje išče!
To zapomni, mladi svét!
Če ti mar je večne sréče,
Nič na ples naj te ne vléče —
Tam devištva umira cvét!

I. Z.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Katoliška družba ima 8. februarja ob 7 zvečer svoj letni shod, k kateremu so družbeniki priljudno vabljeni.

Poterdilo. Poterjujem, da sem zopet prejel dobrotnih darov štiri gld., po „Zgodnji Danici“ nabrane, za cerkev sv. Martina v Ziljski Bistrici.

Priserčno zahvalo gospodu vredniku in vsem blagim dobrotnikom za vse prejete dobrote in darove!

Bog nam je res veliko dobrotnikov naklonil; zato molimo vsako nedeljo in o vsakem prazniku pri službi božji skupno za vse blage dobrotnike.

Potrebujemo sicer še veliko, toda dognana je glavna reč, da imamo cerkev in je tudi že posvečena. Za drugo pa bo Bog tudi še skerbel.

Z odličnim spoštovanjem in veliko hvaležnostjo

V Ziljski Bistrici, 25. jan. 1888.

Luka Bantižar, župnik.

Knežak, 25. jan. 1888. (Poterdilo.) Priserčna zahvala za poslanih osem goldinarjev zbirke za pogorelce v Knežaku!

Ant. Ponikvar, župnik.

Poterdilo. Lepo zbirko „Zg. Danice“ 46 gld. 85 kr. za uboge točarje sem prejel v drugič; Bog poverni Tebi in vsem blagim dobrotnikom! Dolgo je že po toči, pa jo še zmeraj, skor čedalje bolj hudo čutimo. Zlasti pri meni bije toča dan za dnem; skor ga ni dneva, da ne bi prišli ubogi siromaki pet lamentacije. Bog nas vari kdej več tacih lét, kakoršno je bilo lausko.

Gledaš mojo novo pisavo, kaj ne? *) — Ecce, kaj si Amerikanci vse umislili! Meni prav dobro služi. Čisto priprosta stvar je in stane semkaj postavljena 40 gld.

Trebnje, 25. januarja 1888.

Hvaležni M. Frelih, dekan.

V Ljubnu na Štaj. so se na Svečnico ob 6 zvečer začele duhovne vaje za zakonske možé, ki bodo terpele do 6. svečana.

Robičeva cerkvena zgodovina. Napovedano je bilo nedavno, da v J. Mauzovi založbi v Ratisbonu ima v kratkem na dan priti cerkvena zgodovina še živečega vsenčilišnega profesorja v Gradcu, dr. Robiča, in sicer v novem četertem, po dr. Konstantinu Vidmarju pomnoženem natisu. To delo je imelo že dozdej dober slovez. Ne le samo, da se je po njem tako obilno popraševalo, ter je bil potreben nov natis, temveč bilo je predstavljeno tudi v ogerski, poljski in rusinski jezik. „Correspondenzbl.“ za avstr. duhovstvo priporoča to knjigo že naprej zaradi njene lahke umevnosti, pa tudi zato, ker bi marsikterim gg. bogoslovcem tako dobro, ali včasih še bolj služila, kot služijo druge bolj obširne knjige te vsebine. Pristavljeno bodi, da oba obdelovalca tega dela sta Slovenca.

Prečast. gosp. Nikol. Zitz, častni kan., c. kr. vojni župnik v Gradcu itd., gre na Dunaj na enako službo, in v Gradec pride čast. gosp. A. Lešak, c. kr. vojni župnik v Inomostu.

Op. Te verstice so pisane z mašino, kakoršno so iznašli prebrisani Amerikanci. Pisanje je kakor natisnjeno, vse z velikimi ali začetnimi čerkami, tako razločno, da bolj ne more biti. Pravijo, da po nekoliko vaji se lahko piše, zlasti kateri znajo orglje ali glasovir ubirati.

Vr.

Rimska katoliška bralna družba je 1. prosinca papežev jubilej obhajala z veliko svetičnostjo. Pričujoči so bili med drugimi tudi, kardinala Pavel Melhers in Gangelbauer, kneza in škofa Eder Solnograški in Kopp Bratislavski, in več družih slavnih osebste.

Papežev general Kancler, ki je une dni umerl za mertudom na sercu, je bil rojen v Manheimu l. 1822, bivši na prvo badenski, je l. 1845 postal papežev častnik in se je z vzvišeno hrabrostjo vdeležil skor vsih bojev papeževe vojne.

V Londonu se je papeževa 50letnica 2. prosinca obhajala po vsih katoliških cerkvah.

V Ameriki je 8. grudnia, v god brezmn. Spočetja u. l., umerl nadopat Bonifacij Wimmer, vstanovnik benediktovskega reda v Ameriki. Dosegel je bil starost 79 lét. R. I. P.

Duhovske spremembe.

V Mariborski škofiji: Čast. gosp. Tomaž Mraz, nadžupnik in dekan v Vuzenici, se je odpovedal župniji na Vidmu. Čast. g. Matija Pavša, župnik pri sv. Martinu blizu Vurberka, je 19. jan. umerl v 68. letu svoje dobe. R. I. P. Provizor postal je tamošnji kaplan, č. g. Filip Vihar. Kaplanija ostane prazna.

Dobrotni darovi.

Za ubožne dijake: Čast. gosp. Greg. Šlibar 2 gld. — Čast. gosp. kapl. Jože Laznik 2 gld. — M. P. 2 gld. — Čast. g. župnik Mat. Jereb Javorski 3 gld. — Č. g. kapl. A. Nemec 1 gld.

Za sv. Detinstvo: Čast. g. Anton Koblar, kaplan v Mengšu, 11 gld. 26 kr. — Z Verhnike čast. g. kaplan Jož. Laznik 30 gld. — Iz Preserja po čast. g. župniku zbirke 6 gld. 40 kr. — Neimenovana 50 kr.

Za Marijanišče: Fara Polhov Gradec 2 gld. 50 kr. — Nekdo za zidanje 1 gld. — Prečast. g. Sim. Žužek, župnik, 3 gld. 40 kr.

Za afrikanski misijon: Čast. g. župnik Fr. Kumer 2 gld.

Za Danski misijon: Čast. g. župnik Jan. Brence 5 gld.

Za Bulgarijo: Č. g. V. Klobus 1 gld.

Za bratovščino N. lj. Gospé presv. Serca: G. K. V. 30 kr.

Za Pariško bratovščino za duše v vicah: Č. g. Val. Klobus 4 gld. 80 kr. zbirke.

Za Don-Boskov misijon v Torinu: G. V. K. 40 kr. — Iz Škofje Loke 60 gld.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofije: Po čast. g. župniku Fr. Kumerji iz Mošenj 11 gld. — Neimenovana 60 kr. — Iz Naklega 6 gld. 69 kr. — Gospodičina Ivana Schreitter 2 gld. — Iz Nevelj 6 gld. 21 kr. — Marija Fabijan 20 kr. — Z Ledin 11 gld. — Po čč. gg. Uršulinaricah 25 gld. 71 kr. — Gospa Kušljanova 1 gld. — Iz Predoselj 12 gld. — Ana Škofic 30 kr. — Ana Šmid 50 kr. — Gospodičina Marija Dolar 1 gld. — Gospa Marija Mandič 1 gld. — Marija Berčič 50 kr. — Iz Kranja po č. g. Jan. Gerčarji 43 gld. — Gospodičina Rozala Vidmar 2 gld. — Neka pobožna družina 30 gld.

Za razne najpotrebniše reči: Neimen. 5 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Gg. J. Fr. B., J. Ks. B. in Fr. Košm. v Am.: Lepa hvala za pošljano, srččen pozdrav in veselo novo leto — Vam in vsem vašim Amerikancem!

JAKOB,

po usmiljenju božjem in apostolskega sedeža milosti

knezoškof Ljubljanski,

vsem vernim svoje škofije pozdrav in blagoslov od Gospoda in Izveličarja Jezusa Kristusa!

Ljubljeni v Gospodu! Bliža se nam zopet sveti postni čas, in zopet glasi se pretresljivi klic sv. Cerkve: Človek reši svojo dušo!

Resnično! Če se ozremo — in v postnem času naj bi se to posebno godilo — če se ozremo na Jezusa, trpečega; na Jezusa, umirajočega; na Jezusa, Križanega, in ga potem vprašamo: Oh Gospod! zakaj si na križu? — ali nam ne odgovori: zavoljo tvoje duše, zavoljo tvojega izveličanja?

Če pa tako Bog sam, včlovečeni, trpi za nas; če on za nas umrje; če on nas ljubi — bolj kot svoje življenje! — ali ne spoznamo v tem resnega opomina, da moramo tudi mi sodelovati na dušnem svojem izveličanju? Res! na to spominja križ z vso resnobo vsakatega izmed nas: Sodeluj tudi ti, in reši svojo dušo!

Jeden način, in v nekem obziru glavni, zato pa tudi neobhodno potreben pogoj za uspešno sodelovanje z Bogom na našem dušnem izveličanju, je pravo spoznanje samega sebe. To spo-

znanje potrebno je pred vsem za to, da najdemo vire greha, ki so v nas skriti: svoje strasti, svoje slabosti in nepopolnosti.

V vsakem izmed nas spava — kot posledica deloma naše slabe nature, deloma izvirnega greha — vže od rojstva sèm cela vrsta hudih strastij. Zajedno z nami rastó in zoré tudi one. Z razvijajočo se pametjo in z vzbujajočim se zavestjem naše odgovornosti stopajo tudi one na torišče življenja.

Kolikrat zapazimo vže v nežnem detetu kali jeze in nepokorščine; kolikrat neko maščevalnost in trdosrčnost; kolikrat neko lakomnost in potuhnjenost; kolikrat vže nagnjenje k vpijanljivosti in nezmernosti; kolikrat neko nespodobnost in razposajenost v obnašanju do drugih. S strahom pričakujemo morda onega časa, ko bo dorastel ta otrok v mladeniča, v devico, in bo moral začeti bojevati se s svojimi hudimi nagnjenji. Ali bo zmagal? ali bode premagan? Zmagal bo, če zvesto čuva pred durmi svojega srca, in ne pozabi svoje

slabosti; če si prizadeva za pravo spoznanje samega sebe, in si ogleda sovražnike, da se jim zoperstavlja. Če pa na to ne pazi, in živi brezskrbno tje v en dan, bati se je, da bode v boji le prehitro zmagan. Strasti vklepajo huje in huje njegovo srcé in konečno jim zapade kot brezvoljni plen.

Pravo spoznanje samega sebe je toliko potrebnjše, kolikor večja je naša slabost, in kolikor bolj je vkoreninjena strast poslabi navadi. Nahajajo se neredko ljudje, ki ne morejo skoraj ust odpreti, ne da bi takoj jeli preklinjati in rotiti se; ali žaliti bližnjega na časti; ali nesramno grditi sramožljivost in poštenost in krščansko nravnost, in najsvetejše teptati v blato podlosti. V drugih zopet kuha se leta in leta sovraštvo, jeza in želja po maščevanju. Še drugi dajejo z večkratno pijanostjo strašne vzglede itd. Od kod vse to? Od tod, ker samih sebe ne preiskujejo in ne spoznavajo. In kako je jedino le mogoče poboljšati se? Le tako, da sebe preiskujemo; le tako, da vendar enkrat odločno spoznamo svoje napake in nevarnost takega dušnega stanja, in da potem s toliko večjo pazljivostjo čuvamo nad vsakim pojavom in gibanjem slabe navade.

Čuječe spoznavanje samega sebe je tem imenitnejše, čem škodljivejše so posledice brezskrbnosti. To nevarno lastnost imajo strasti, da se srca človekovega rade vže naprej polasté ter je nagibajo, in je k dejanju silijo, še predno mu jasno postane, ali je to ali ono dejanje dovoljeno ali ne. Tù pa nastane potem oni nevarni boj med tem, kar bi po vesti morali, po srcu pa radi storili. In v tej neodločnosti, ali naj bi to storili ali ne, navajajo strasti ona mnogoštevilna slepila in navidezne vzroke, pod katerimi boljše spoznanje v nas tolikrat opeša, hudobija pa zmago slavi. S toliko, prestrašno močjo strast človeka slepi in popolno zaslepi, da prepogostokrat jame dvomiti, je li istinito njegovo boljše notranje prepričanje; da je s časom celó izpodbija in s silo popolno zamori; da si konečno zares neko — seveda popolno napačno — prepričanje pridobi in po njem ravna. Poslušajmo n. pr. kako opravičujejo dan-

današnji ne redko tudi prav priprosti ljudje svoje prestopke. „E kaj?“ govore. „Saj vendar ni vse prav tako, kakor duhovniki učé. Saj sami tega ne verujejo“, in več takega. Od kod taka govorica? Iz strasti in njene slepilne moči. S početka nesrečnež sam ne veruje tega, kar pravi; srcé mu trepeče in notranje prepričanje se taki govoriči upira. Pa glej; strast hoče, da se jej vstreže in zopet ter zopet vstreže, naj jej vest še tako glasno nasprotuje. Da se pa konča ta mučni notranji boj, potlačiti se mora pred vsem veljava zvanjega čuvaja vesti, veljava duhovnika in cerkve, da se potem toliko lože prevpije notranji glas. In če vest vendar-le ne neha klicati in svariti, žugati ter braniti postave, mora konečno pasti stvarnik vesti in postav, Bog sam. „Dixit insipiens in corde suo: non est Deus“; „neumnež (ki je namreč zapustil resnico, in se dal premotiti laži in strasti) pravi: ni Boga.“¹⁾ Taka je, kakor v malem, tako v velikem, navadna pot k odpadu od Boga in njegove postave: da zmaga strast. mora odstopiti Bog; še več, strast sama mora stopiti na njegovo mesto ter se celó obožavati — dokaz staro neverstvo. Kakšna strašna sila tedaj, in kakšni razdevajoči učinki kažejo se v strasti, če se jej ne ustavljamo! Kako pa naj se temu nasproti zavarujemo? Tako, da v ponižnosti pridno sami sebe spoznavamo; tako, da, samim sebi malo malo zaupajoč, in proseč pomoči od zgoraj, z lučjo svete vere brezobzirno posvetimo za vsako še tako skrito gùbo svojega srca; da si na podlagi zapovedij božjih ogledamo vse tajne nagibe svojih dejanj; in da razkrijemo vsa skrivna pota, po katerih se strast tako rada potika; zavarujemo se konečno s tem, da se upognemo popolnoma in tudi v dejanju glasu svoje vesti vsegdar, kadar ona nasprotuje našemu samoljubju in kadar nam zapoveduje, ustaviti se sili strasti.

Ponižno spoznavanje samega sebe mora nas dalje braniti nekega nevarnega sovražnika našega izveličanja: misli namreč, po kateri imamo sami sebe za pravične. Mislimo namreč le prehitro,

¹⁾ Ps. 13. 1.

da smo pravični in dobri, in zadovoljni smo vže, če nas ne grajajo in obsojajo ljudje, ki vendar samo to vidijo, kar se na zvonaj kaže. Ne pomislimo pa, da je Gospod, „ki duhove tehta“;¹⁾ Gospod, „ki pregleduje srca in obisti“.²⁾ Vse drugačen vzgled v tem obziru daje nam sveti Pavel. Ko je bil toliko storil za Boga, ko je bil toliko za Boga deloval in trpel, pravi vendar tolik svetnik z vso resnobo in ponižnostjo: „Nimam sicer nič na vesti; toda v tem še nisem opravičen; kajti Gospod je, kateri me sodi“.³⁾ Da, Bog je, ki nas bo sodil; on pa opazuje reči vse z drugim očesom, kot človek. Zato kliče tudi psalmist: „Kdo spozna napake vse?“ in pristavi takoj prošnjo do Boga: „Mojih skrivnih grehov očisti me“.⁴⁾ Tako so mislili svetniki. Tako moramo misliti mi, in dejanjski kazati s tem, da dobro pazimo na-se ter se tako varujemo zmote gledé svojega dušnega stanja. Kajti nič ni lože, pa tudi nič nevarnejše, kot to. Vzglede, kako lahko se je motiti, in kako lahko vara samolastna hvala pravičnosti, pa tudi vzgled, kako vse drugače sodi Gospod, podal nam je božji Izveličar v priliki o prevzetnem farizeju in ponižnem cestninarju.⁵⁾ Naj nam je ta prilika v svarilo, ob enem pa tudi vspodbudek, pridno opazovati z dušnimi očmi vsako naše dejanje. Posebno naj bi tudi oni nikdar ne opustili, resno samih sebe spoznavati, ki opravljajo mnogo pobožnih zvonanjih del. Kajti le prerado se vresniči, kar beremo v knjigi „Hodi za Kristusom“: „Večkrat (pri vseh svojih zvonanjih delih) še zapazimo ne, da smo tako slepi v svojem notranjem. (In tako se zgodi), da pogosto slabo delamo, še slabejše pa izgovarjamo, (kar smo naopak storili). Strast nas včasih podi, in mi jo imamo za (sveto) gorečnost. Malenkosti drugih obiramo; a večjih svojih pogreškov ne vštevamo. Kako hitro čutimo in kako (natančno) pretehtujemo, kar moramo od drugih trpeti; a koliko drugi od nas trpé, za to se še ne zmenimo ne“.⁶⁾ Zato opominjam še jedenkrat: Pazimo, dragi moji, in resno spoznavajmo

v ponižnosti same sebe, da se obvarujemo kolikor mogoče vsake prevare, ki nam žuga po naopačnem samolastnem opravičevanju.

Ponižno spoznanje samega sebe je — reči smemo — glavni pogoj našega posvečenja, kar je glavni pogoj spokornega mišljenja, brez katerega je posvečenje grešnikovo nemogoče. Prav lepo izrazi medsebojno razmerje spokornega mišljenja in ponižnega spoznanja samega sebe sveti Bernard, ko pravi: „Človek ne more spoznati samega sebe, če ni napolnjen z duhom pokore; ne dela pa v duhu pokore, če ne pozna samega sebe“.¹⁾ Prav tako lepo pravi sv. Lavrencij Justinijan: „Kdor samega sebe ne pozna, se ne kesá, ponižati se neče; če tudi grešnih madežev je poln, za čistega in zdravega se ima“.²⁾ Katoliška vera nas dalje uči, da ne moremo brez milosti božje nič zaslužljivega storiti za nebesa, še več, da pravični ali sveti postanemo samo po posvečujoči milosti božji.³⁾ Ravno tako pa je tudi resnično, da Bog dá ponižnemu svojo milost, prevzetnemu pa se ustavlja.⁴⁾ Kje pa naj iščemo ponižnosti? Morda tam, kjer se tako samoljubno govori: Poštenjak sem; kdo mi more kaj očitati? Morda tam, kjer se o bližnjem toliko slabega govori, kakor da bi bilo doma vse v najlepšem redu? O ne! Tako početje samo kaže, da je ponižnost pri njih nepoznana; nepoznana zato, ker se resno ne preiskujejo, ker samih sebe prav ne poznajo. „Tem bolj neusmiljeno napada prevzetnež svojega bližnjega, čem bolj zanemarja samega sebe prav spoznati“.⁵⁾ Če bi same sebe bolje poznali, ne bahali bi se s svojo pravičnostjo; marveč vskliknili bi: „Kaj je človek, da bi bil brez madeža (nasproti svetosti božji), in da pravičnim bi se štel, ki je od žene rojen. Glej, med (božjimi) svetniki nobeden ni nespremenljiv, in

¹⁾ »Homo cognoscere se non potest, nisi poeniteat; poenitere non potest, nisi se cognoscat« (S. Bern. serm. de gradib. confess.)

²⁾ »Qui ignorat se, nescit compungi, se humiliare dedignatur; et cum sit delictorum ulceribus plenus, incolumem se esse arbitratur« (S. Laur. Just. P. 2. de Humilit. c. 2.)

³⁾ Conc. Trid. sess. 6. c. 7. de justific. ⁴⁾ Jac. 4. 6.

⁵⁾ »Eo durius contra aliena superbit, quo quis sua negligentius ignorat« (S. Greg. M. l. 3. Moral. c. 18.)

¹⁾ Prov. 16, 2. ²⁾ Ps. 7, 10. ³⁾ I. Cor. 4, 4. ⁴⁾ Ps. 18, 13. ⁵⁾ Luc. 18, 9 sqq. ⁶⁾ Imit l. 2. c. 5. n. 1.

nebesa niso čista pred njegovimi očmi! Koliko manj pa človek, ki hudobijo pije, kakor vodo?“¹⁾ Res, ljubi moji! „Kdor samega sebe dobro pozna, samega sebe malo ceni“, pravi pisatelj knjigi „Hodi za Kristusom;“²⁾ in „kdor pazljivo na-se gleda, rad molči o drugih“.³⁾ Kajti kdor bi sebe prav in dobro pretehtoval, ne bi našel ničesar, kar bi na bližnjem ostro sodil; ⁴⁾ „kdor pa o drugih slabo govoriči, kaže, da samega sebe še ne pozna, kakor bi se poznati moral.“⁵⁾ Iz tega tedaj sprevidite, v kako tesni zvezi je ponižnost, spokorno mišljenje in krščanska pravičnost s spoznanjem samega sebe. Ne opuščajmo tedaj nikdar, spoznavati samega sebe, in strogo opazovati svojega notranjega življenja. „Qui fueris, qui sis, quique debeas esse cognosce“: „Spoznavaj, kak si bil, kakšen si, in kakšen moraš biti.“⁶⁾

Pravo spoznanje samega sebe je nam vsem potrebno, kakor tudi vsi, ta bolj, drugi manj, čutimo v sebi skrivno rovanje strastij, ovire proti dobremu, boj zoper postavbo božjo. Resnično! „militia est vita hominis super terram“: „boj je življenje človekovo na zemlji“: tako moramo vsi klicati s pobožnim Jobom.⁷⁾ Zgubljen pa je bojevnik, ki ne čuva; ki ne pozna moči svojega sovražnika, ki se nanj zanaša in mu celó zaupa! Če pa je spoznanje samega sebe vsem potrebno, potrebno je posebno še onim, ki so dolžni čuvati nad drugimi: starišem, predstojnikom, vzgojiteljem itd. Potrebno je prvič zato, ker se — kakor skušnja uči — tako rado zgodi, da človek, za druge se trudeč, na samega sebe pozabi. Saj se je celó sv. Pavel bal, da bi, druge učeč, sam ne bil zavržen.⁸⁾ Jako resno opominja, vzlasti stariše in predstojnike, sv. Bonaventura, rekoč: „O kako lahko se oni pokvari in pogubi, ki zvedavo preiskuje razne reči, in skrbno skrbno drugim vest

izprašuje, samega sebe pa ne pozna.“¹⁾ Spoznanje samih sebe je starišem in predstojnikom potrebno dalje zato, da toliko boljše in gotovejše vzgajajo sebi izročene. Kajti res je, in ostane res — in naj bi se bil kdo še toliko vzgojeslovja učil: kdor sebe ne vzgaja in sicer vedno in vedno, ne zna tudi drugih prav vzgajati. Iz spoznanja samega sebe učiti se moramo, kako je z drugimi ravnati, po prelepem izreku sv. Antona Puščavnika: „Qui cognoverit semetipsum, universos cognovit“: „Kdor sebe pozna, vse pozna.“²⁾ In vedno in vedno, kakor smo dejali, mora se ta naša lastna vzgoja ponavljati. Če kdo misli, da pozna samega sebe vže popolnoma, se zeló moti, ter ravno s tem kaže, da se prav nič ne pozna.³⁾

Ne manjka sicer takih, vzlasti med olikanimi, ki menijo, da se dá sila strasti z rastočo močjo olike in napredka zadušiti in nekako pogasiti. Ali kakor ne podedujemo od svojih starišev uma in učenosti, tako tudi ne blagega srca in lepih nравij. Kako malo pa samo zunanja olike premore, kaže se nam preočito: vidimo namreč, da se pri vsej olike silno množé hudodelstva, in da se izvršujejo čez dalje bolj drzno in zvito. Ravno to nam spričujejo vedno številnejše pritožbe, kako surova in nравno divja postaja mladina, vzlasti po mestih. In vendar se trdi, da so šole, v katerih se vzgaja sedanjí rod, za toliko in toliko boljše in naprednejše, kot prejšnje, in da v mestih najbolj cvete olike. Ne, nikakor ne! Zmiraj se bodo rodili ljudje s kaljo hudih strastij, in zmiraj bode treba vojskovati se zoper nje ter „s strahom in trepetom“⁴⁾ v ponižnem spoznanji samega sebe čuvati nad njimi. Ne samo j e d n e m u, ampak vsem časom in vsaki omiki velja prošnja v „Oče našu“: „In nas ne vpelji v skušnjava“; in ne samo priprostim, ampak vsem ljudem, namenjene so besede Izveličarjeve: „Č u j t e

¹⁾ Job. 15. 14. sqq. ²⁾ Imit. I. 1. c. 2. n. 1. ³⁾ Ibid. I. 2. c. 5. n. 2. ⁴⁾ Ibid. n. 1.

⁵⁾ „Qui se cognoscit, continet linguam suam; qui vero loquax est, nondum seipsum ut oportet agnoscit.“ (S. Joan. Clim. 11.)

⁶⁾ S. Fulgent. Ep. ad Theodor. c. 9.

⁷⁾ 7. 1.

⁸⁾ I. Cor. 9. 27.

¹⁾ „O quam prope ille est perditioni et interitui, qui in cognoscendis rebus est curiosus, in iudicando aliorum conscientias sollicitus; se ipsum autem ignorat et nescit.“ (S. Bonav. de perfect. vitae ad sor. c. 1.)

²⁾ Ep. 2. ad Fratres.

³⁾ „Qui se scire existimat totum, se nescit.“ (S. Petr. Chrysol. serm. 44.)

⁴⁾ Philippen. 2. 12.

in molite, da ne padete v skušnjavo“.¹⁾ Dokler omika in vzgoja, dokler vzlasti šola ne zavzame tega stališča; dokler se namreč meni, da je mogoča kaka vrsta človeškega znanja in poduka, v katerej treba ni imeti ozira na opomin Gospodov: „Čujte in molite“, tako dolgo je vse izobraževanje zastonj. „Kjer je napuh, ondù je tudi sramota; kjer pa ponižnost, tam modrost“.²⁾

Če sploh kdaj, je dandanašnji umestno, v ponižnosti resno spoznavati samega sebe. Sedanji svet pozoren je na vse prej, kot na samega sebe. Zavzema se za imenitna vprašanja politična, mednarodna in družbinska: zavzema se za razne ljudske koristi in ljudska zastopstva z vsemi njihovimi napori itd. In z vsemi temi vprašanji, katera nam telegraf in časnikarstvo dan za dnevom s celega sveta marljivo nabira in prinaša, ne pečajo se le možje strokovnjaki, možje zrelega duha in resnega mišljenja; ampak vsakdo se vabi in kliče, da o vsem govóri, o vsem sódi. K temu se pridruži nebrzdani pohlep po veselica in kratkočasjih vseh vrst. Ni je nedelje in ni ga praznika, da bi se v to ne obračal; da, celó sveti časi: advent in post, morajo večkrat služiti takim namenom. Le vùn, le vùn iz sebe, v daljni svet, v očitno življenje, v raztresenost in vrtoglavost veselice, dandanes vse človeka žene: zdi se, kakor da bi se bilo vse njegovo notranje razlilo ter razteklo po širnem svetu. Kaj pa mali in vendar tako veliki svet lastnega srca? Če bi vprašali marsikoga, ki živi in dela le za velika, svet zanimajoča dnevna vprašanja, za narod, za splošne koristi itd., — če bi ga vprašali: kako pa je s teboj? s tvojimi lastnimi zadevami? kako je s tvojo dušo? kako z življenjem po krščanski pravici? kako si oskrbel za večnost, ko se vendar toliko pečaš s časnimi zadevami? dobili bi mnogokrat ali nepovoljen odgovor; ali pa celó nikakega, češ, da tako vprašanje ni nobene pomembe. In vendar! „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kaj bo dal človek v zameno za dušo svojo“?³⁾ Pri takih okoliščinah toraj

je gotovo umestno, da, sveta dolžnost, z vso resnobo priporočati „jedino potrebno“,¹⁾ ter opominjati, stanovitno za to skrbeti. Tega pa zopet ni mogoče brez ponižnega spoznavanja samega sebe.

Če pa me konečno vprašate, kako naj najlože in najkoristnejše samega sebe spoznavamo, vam odgovorim: z vsakdanjim izpraševanjem vesti. Res, to vam priporočam najpri-srčnejše, in vas prosim, da se nikdar ne vležete k počitku, ne da bi se bili poprej o minolega dné dejanju in nehanju vestno izprašali ter obudili resnično kesanje nad svojimi pregreški. Mnogi opuščajo izpraševanje vesti, nekateri z izgovorom, da bajè nimajo časa za to, drugi pa, ker ne vedó, kako naj bi se lotili. In vendar to ni niti zamudno, niti težavno. Tako-le delajte. Najprvo prosite svetega Duha pomoči, da vas razsvetli in vam pomaga samega sebe prav spoznati, in grehe obžalovati s trdnim sklepom, poboljšati se. Na to pa si stavite tale tri vprašanja: Kje? s kom? kaj? Namreč: kje povsod bil sem danes? s kom sem bil? in kaj vse sem ondù govoril, delal, mislil? Če vas vežejo posebne dolžnosti stanu ali poklica, kot n. pr. stariše in predstojnike nasproti otrokom in podložnikom, izprašajte se še, kako ste te dopolnili. Konečno se tudi še povprašajte, če niste kaj opustili, kar bi bili morali storiti. S temi kratkimi vprašanji bode navadno mogoče, poklicati si v spomin vse bistveno, kar se je čez dan v nas in z nami godilo. Zatèm obudimo kesanje, in sicer, če le mogoče, popolno kesanje; to je ono, s katerim greh zavoljo Boga obžalujemo, ker smo bolj ljubili prepovedane reči, zaradi katerih smo grešili, kakor Boga, ki je najpopolnejši in vse ljubezni vreden. Vzlasti ne smemo pozabiti, obuditi popolnega kesanja, če smo bili morda tako nesrečni, da smo smrtno grešili. — To je vse, kar zadeva vsakdanje izpraševanje vesti: pač malo in lahko. Zato smem pa tudi upati, da mi izrečene prošnje ne bodele odbili.

Vendar imam v tem obziru še jedno prošnjo, in sicer do starišev in njih namestnikov pri vzgoji

¹⁾ Mat. 26. 41. ²⁾ Prov. 11. 2. ³⁾ Mat. 16. 26.

¹⁾ cf. Luk. 10. 42.

otrok. Ta prošnja je: vadite tudi svoje otroke, da si bodo — vže v zgodnji mladosti začeni — vsak dan vest izpraševali. Res je sicer, da se s početka pri njih še ne bodo nahajali pravi grehi; nahajale pa se bodo grehov kali. Čem preje se toraj opozori otrok na nevarnosti, ki mu preté iz grešnih kalij, in čem preje se privadi, boriti se ž njimi, tolikanj boljše za njegovo prihodnjost. O kako koristno, kako zaslužljivo je, če mati ljubeznjivo pa vendar resno opomni otroka zvečer, preden ga spat spravi, vseh napak in nespodobnostij, katere je čez dan pri njem zapazila. (Če treba, naj se to na tihem zgodi, in seveda previdno, da otroka kaj ne nauči, kar k sreči še ne zna.) Kako koristno, če mu potem pravi in razloži, da to ali ono žali ljubega Boga; če mu veli in še sama pomaga, odpuščenja prositi razžaljenega Očeta v nebesih; če jej mora otrok na to obljubiti, da bode v prihodnje pridnejši, in da Boga ne bode več žalil; če mati na to gleda, da prosi otrok odpuščenja tudi lastnega očeta in lastno mater, katerima je bridkost napravljaj, in sicer zato, ker je žalil nebeškega Očeta; če končno drugi dan pri jutranji molitvi otroka zopet opomni, kar jej je bil obljubil ter ga v storjenej obljubi potrdi! Kako ganljivo in vspodbudljivo je tako ravnanje krščanske matere! Kako je pa tudi koristno! Po pregovoru: „kar se kdo mlad nauči, star zna“, bode človek, ki se je vadil že v svojih otroških letih obračati pozornost na svoje notranje in opazovati svoje napake in nepopolnosti, gotovo toliko lažje tudi v poznejšem življenju enako ravnal in tako skrbel za potrebno čednost spoznanja samega sebe. Poživljaj bode pa s tem tudi neko

drugo čednost, ki iz poprej imenovane izvira, ki pa se dandanašnje, žal, jako pogreša: menim namreč vestnost. Spolnite toraj, krščanski starši, mojo prošnjo, in vadite svoje otroke po vsakdanjem izpraševanju vesti vže zgodaj krščanske vestnosti. Pravim: „krščanske vestnosti“; po njej namreč delamo dobro in se varujemo hudega ne samo iz strahu pred ljudmi in iz svetnih obzirov, ampak iz spoštovanja in ljubezni do Boga. Taka vestnost je najboljšo blago, katero morete dati svojim otrokom na pot v življenje. Ž njo obvarovali bodete marsikaterih prevar in nevarnostij nje, se be pa mnogotere žalosti in sramote. Tako bodete pa tudi najvsepešnejše sodelovali za občni blagor.

Ljubi moji! Kar sem vam v povedanem na srce položil, zapopadeno je v sicer kratkih, pa temeljitih besedah sv. pisma: „Initium sapientiae timor Domini“: „začetek modrosti je strah božji“; ¹⁾ t. j.: spoštovanje njegove svete volje, izpolnovanje njegovih zapovedij; toraj tudi — k rotenje vsega tega, kar v spoznanji samega sebe vidimo, da nasprotuje njegovej sv. volji in njegovim zakonom. V tem strahu božjem, ki naj se izraža v spoznavanju in krotanju samega sebe, hočemo vsi živeti, odraščeni in neodraščeni, predstojniki in podložniki. Gospoda Boga in njegovo sv. voljo zvesto pred očmi, hočemo po opominu sv. Pavla sami sebe razsojati, da ne bomo sojeni. ²⁾

Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta, Sina, in sv. Duha, naj pride nad vas in naj je vsegdar z vami. Amen.

¹⁾ Eccli. 1. 16. ²⁾ Cf. I. Cor. 11. 31.

V Ljubljani, na svečnico, 2. februarija 1888.

† Jakob,

knezoškof.

Opomba. Ta list prečita naj se — vsaj v glavnih delih — z lece vernikom zadnjo predpepelnično nedeljo.

Postna postava

za Ljubljansko škofijo v letu 1888.

Polajšave, ki so se gledé posta po papeževem pooblastenju doslej dajale v Ljubljanski škofiji, veljajo s privoljenjem sv. očeta tudi za leto 1888. Verniki Ljubljanske škofije so tedaj dolžni pri spolnovanji postne zapovedi paziti v tekočem letu na sledeče določbe:

I. Dnevi, o katerih si je pritrpati treba, ali o katerih je dovoljeno le jedenkrat do siteda jesti, so:

1. Vsi dnevi štiridesetdanskega posta razun nedelj.
2. Kvatrne srede, petki in sobote.
3. Srede in petki v adventu.
4. Dnevi pred binkoštni, pred prazniki svetega Petra in Pavla, vnebovzetja Marijinega, vseh svétov, čistega spočetja M. D. in pred Božičem.

II. Dnevi, o katerih je prepovedano meso jesti, so:

1. Vsi petki celega leta.
2. Pepelnična sredo, štiri kvatrne srede in kvatrne sobote.
3. Trije zadnji dnevi velicega tedna.
4. Dnevi pred binkoštni, pred prazniki svetega Petra in Pavla, vnebovzetja Marijinega, vseh svétov, čistega spočetja M. D. in pred Božičem.

III. Privoljeno je nadalje meso jesti:

1. Za vso škofijo, kolikorkrat je zapovedan praznik na kak poprej imenovani dan, na kateri je meso jesti prepovedano.
2. Za posamezne kraje, kolikorkrat je kak semenj na tak dan. (V mnogih farah je po več raznih krajev, ki so drug od drugega oddaljeni; tû polajšanje ne veljá za vso faro, ampak le za tiste kraje, kjer se zaradi semnja večja množica ljudij shaja.)

3. Za posamezne osebe:

a) Razun pepelnične srede, zadnjih treh dnij velikega tedna ter dnij pred binkoštni in Božičem se za vse druge dni polajšanje, to je privoljenje meso jesti, daje:

delalcem v tovarnah (fabrikah) in v premógo- in rudokópih;

popotnikom, ki v krémah ali gostilnicah jedó; tudi drugim, kateri n. pr. v mestih, trgih itd. navadno v gostilnico na hrano hodijo.

b) Razun vélikega petka se za vse druge dni tako polajšanje daje:

železničnim konduktêrjem;

vsem, ki po železnici potujejo in so prisiljeni na železničnih postajah v ondotnih gostilnicah jesti;

tistim, ki zaradi zdravja v kopeljih bivajo, njihovim ondi bivajočim družinam in poslom.

c) Vse dni brez izjeme, smejo mesne jedi vživati:

tisti, kateri so zaradi prevelike revščine primorani jesti, karkoli dobé;

tudi drugi, ki v družinah služijo ali živé, kjer se postno ne kuha.

Vendar naj taki gledajo, če je moč, da se vsaj véliki petek mesnih jedij zdrže.

IV. Vse tiste postne dni v letu, o katerih je le jedenkrat nasititi se pripuščno, in ves štiridesetdanski postni čas, tudi ob nedeljah, je vživanje rib in mesa pri ravno tistem obedu prepovedano. Treba se je mesa ali rib zdržati.

V. V jedi pritrgovati si ni treba: bolnikom, nadalje onim, ki težka dela opravljajo, slednjič onim, ki eden in dvajsetega leta še niso dopolnili, ali pa so šestdeseto že prestopili.

Oni, katerih ne veže zapoved v jedi pritrgovati si, smejo tiste dni, kadar je drugim v jedi pritrgovati si zapovedano, pa ne popolnoma prepovedano jesti meso, — izjemoma meso jesti, kolikorkrat med dnevom jed uživajo; nasproti pa smejo oni, katere veže zapoved v jedi pritrgovati si, tiste dni meso le o poludne in zvečer uživati, pa si zvečer po dolžnosti pritrgovati.

Gospodje župniki in spovedniki so pooblašчени, da smejo v slučajni resnični potrebi prepoved o vživanju mesa še bolj zlajšati, vzlasti pa dovoliti, da se pri napravljanju postnih jedij, razun vélikega petka in kvatrnih petkov,

sme svinjska maščoba rabiti mesto masla. Kdor meni, da mu je stalne dispenze potreba, naj se zastran tega obrne na kn. šk. ordinarijat.

Tukaj navedena določila pa ne veljajo tudi za redovnike; oni se ravnaajo po svojih pravilih.

Vsi verniki, ki se s tem podeljene polajšave poslužujejo, naj tiste dni štiridesetdanskega posta, o katerih to storé, — tudi ob nedeljah —, petkrat molijo „Očenaš“ in „Češčena Marija“ v čast bridkemu trpljenju in smrti Jezusa Kristusa. Vendar jim je na prosto voljo dano, mesto tega primerno miloščino dajati.

Ordinarijat Ljubljanski, 2. februarija 1888.

Jakob,

knezoškof.